

sandsynligste er vel at Thore Berg allerede paa den Tid har været bosat i Assens og at Annichen Rudes Fødsel og hendes Forældres Egteskab maa søges der. Hun døde som Enke paa Nyfæste 1802 (begr. 2. Sept. s. A.), 79 A. gl., efter at Manden, der fra 1738—47 var Foged paa Erholm, allerede var afgaaet ved Døden paa Nyfæste 1785 (begr. 12. Marts s. A.), 72 A. 2 D. gl. Familienavnet Rude forekommer nok ogsaa i Norge, men nogen Lars eller Laurits Rude nævnes ikke her.

Endnu nogle heraldiske Bemærkninger.

Af **Poul Bredo Grandjean.**

Dr. Ernst v. d. Reckes Randbemærkninger til min Bog »Dansk Heraldik« er sikkert læste med største Interesse og varigt Udbytte af enhver, der blot i ringeste Grad har beskæftiget sig med heraldiske Spørgsmaal. Paa flere Punkter er jeg ikke ganske enig med Doktoren, i enkelte Tilfælde endda helt uenig. Man vil derfor tillade mig, at jeg fremkommer med nogle faa Bemærkninger. Det kunde samtidig være fristende at bebrejde Dr. v. d. Recke, at han ikke forlængst har udtalt sig offentlig om dette Thema, som han behersker med saa omfattende og dybtgaaende Viden.

Da Nyt Adels Leksikon saa Lyset i 1904, var jeg, skønt Novice, straks klar over, at Farvebetegnelserne i flere Henseender var uheldige. Naar jeg ikke desto mindre mange Aar efter gentog dem i min Bog, skyldtes dette rent praktiske Hensyn. Det vilde være en Lettelse for Læseren, naar denne ikke nødtes til at operere med nye Betegnelser. Dr. v. d. Reckes principale Forslag om at angive Farverne ved smaa, Metallerne ved store Bogstaver er efter min Mening bedst; jeg havde selv fra første Færd ønsket at benytte netop disse Forkortelser. Med Randbemærkningerne som Støtte vil jeg, hvis der skulde blive Tale om en ny Udgave af »Dansk Heraldik«, ikke betænke mig herpaa.

Hvad den anden Hovedanke, Blassoneringsprincipperne, angaar, har jeg ligeledes af praktiske Grunde fulgt Nyt Adels Leksikon. Ogsaa her vil jeg gerne følge Doktoren, dog kun delvis, nemlig deri, at Hjerteskjoldet nævnes sidst, hvad der jo ganske utvivlsomt er korrekt. Fra gammel Tid siger man imidlertid paa Dansk: »en seksoddet Guld Stjerne i blaat«, »en Sølv Lillie i rødt« o. s. v., en Regel som Thiset og nu ogsaa jeg overholder. Jeg forstaar derfor ikke, at dette Princip — der altsaa ingenlunde, saaledes som man maa opfatte Dr. v. d. Reckes Ord, skyldes mig — kan forekomme

»ufatteligt«. Eksemplet: »Dronningen bar en Kroningskaabé o. s. v.« overbeviser mig ikke. Det er dog opstillet for tilfældet.

Da Thiset afsluttede Udgivelsen af Henry Petersens Danske adelige Sigiller fra det XIII. og XIV. Aarhundrede, fremhævede han i en Note (Side 66), at Udtrykkene »delt« og »tværdelt«, allerede benyttede i det gamle Adelsleksikon, havde saa megen Hævd, at de burde bevares. Disse Termini er yderligere senere anvendte i Thisets adelige Sigiller, Nyt Adels Leksikon, Kongesigillerne og den lange Række Adelsaarbøger, saaledes at de uden Tvivl er fastslaaede i den almindelige Bevidsthed. Man staar virkelig her overfor et fait accompli. Henry Petersen havde i sine adelige Sigiller lanceret Udtrykket »kløvet« i Stedet for »delt«. Dr. v. d. Recke foreslaar »spaltet« (tysk »gespalten«). Det tværdelte Skjold skulde da betegnes som »delt« eller ogsaa »tværdelt«, det førstnævnte Udtryk benyttet af Henry Petersen i hans nævnte Værk. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Doktors Forslag om Anvendelsen af Ordene »spærdelt« (respektive »venstrespærdelt«) i Stedet for »skraadelt« (respektive »skraadelt fra Venstre«), »Spær« (respektive »Venstrespær«) for »Skraabjælke« (respektive »venstre Skraabjælke«). Jeg tror ikke — ønsker det ej heller —, at man vil kunne tvinge disse Ord igennem, hvad godt der end kan siges om dem. Ogsaa Udtrykkene »skraadelt« og »Skraabjælke« har nemlig helt og fuldt vundet Borgerret i Sproget. Mod Betegnelsen »kvadreret« vil jeg derimod protestere. Den er ikke dansk og kan jo egentlig kun benyttes med fuld Føje, hvis Skjoldet selv er kvadratisk. »Krydsdelt« forekommer mig endelig ikke nær saa godt som »skraat firdelt«. Ordrækken: delt, tværdelt, firdelt, skraadelt og skraat firdelt er følgerigtig dannet. De fire første Udtryk er stadig benyttede af Thiset og, bortset herfra, efter min Mening at foretrække for: spaltet, delt (eller tværdelt), kvadreret, spærdelt og krydsdelt, hvis man da ikke netop vil se en Fordel i den sidste Ordrækkes Uensartethed.

Med lykkelig Evne til at træffe det fuldkommen rammende skaber Dr. v. d. Recke de heraldiske Termini »Stage«, »Stav« (respektive »Venstrestav«) og »Liste«, eventuelt i visse Tilfælde med de nærmere Tilføjelser »Tvilling-« eller »dobbelt«. En Gang udtalte bør disse Ord for altid staa fast i dansk Heraldik. Det samme gælder »skraatavlet« og »rudet«, der paa ypperlig Maade illustrerer de paagældende forskellige Begreber, samt, dog vel nok i mindre Grad, Ordet »Tveie« som Udtryk for den tyske Terminus »Dreipass«. Betegnelsen »spejdende« finder jeg imidlertid ikke tilstrækkelig malende i det Tilfælde, hvor kun lidt mere end et Dyrs Hoved ses ragende frem fra en Figur eller Skjoldranden. En Hjort f. Eks., fremstillet i hel Figur, kan ligesaa vel betegnes saaledes.

Dr. v. d. Recke har misforstaaet mig, idet han mener, at »Skyen« i det Beldenak'ske Vaaben af mig er betegnet som »entéennebulée« o. s. v. De fremmede Kunstord gælder kun de i det foregaaende Stykke nævnte enkelte krumme Linier. Tilsidst endnu en Bemærkning. Naar jeg har klassificeret Hjerter og Ruder sammen med Kugler, Kryds og »Mønter« (Patentets Udtryk), er det ikke et Øjeblik faldet mig ind, at dette kunde forstaas, som om de to første henregnedes til »Spillekorts-Figurer«.

Jeg skal ikke trætte Læserne med at komme ind paa adskillige andre af Dr. v. d. Reckes interessante Bemærkninger, der i mange Retninger vækker til nærmere Eftertanke og Debat. I al Almindelighed synes han at se for meget bort fra de i Adelspatenter og gamle Skrifter benyttede Udtryk, som jeg for Resten i adskillige Tiltælde skal være den sidste til at forsvare, ligesom de tyske Heraldikere faar en lidt vel haard Medfart. — Ingen er iøvrigt nærmere end jeg til at bringe Randbemærkningernes Forfatter en varmfølt Tak.
